

Werkgelegenheid en Groei

Concurreren, groeien, innoveren en Creative Destruction

Auteur:

[Ewoud Jansen](#) Fontys International Business & Management Studies

Column — Gepubliceerd: 11 december, 2011 in Performance Management

Werkgelegenheid. Volledige werkgelegenheid. Dat is de heilige graal van sociaal economisch beleid. Iedereen moet aan de slag. Behalve natuurlijk diegenen die reeds een uitkering genieten. Die moeten we niet al te dwingend achter de voden zitten om aan de slag te gaan. Dat is stigmatiserend. Volledige werkgelegenheid dus voor iedereen die geen uitkering heeft. Een beetje vreemd maar het gedachtegoed van een bepaalde politieke signatuur bevat wel meer tegenstrijdigheden. We komen er later nog wel een paar tegen.

Volledige werkgelegenheid is niet moeilijk te bereiken. Geef de ene helft van de bevolking een schep om kuilen te graven en laat de andere helft die weer dichtgooien. Of beter nog, geef ze helemaal geen schep. Die moderne technologieën kosten alleen maar werkgelegenheid. Zonder schep kunnen we nog veel langer bezig zijn met lekker kuilen graven. Een onzinnig idee zegt u? Vind ik ook maar ik streef niet naar volledige werkgelegenheid. Althans niet op deze manier. Veel politici en vakbonden doen dat wel. Die staan op hun achterste benen als bijvoorbeeld TNT door marktomstandigheden gedwongen postbodes moet ontslaan voor wie geen nuttig werk meer is binnen de organisatie. Zij hebben liever dat TNT deze mensen binnen de poort houdt en maar ziet met wat voor soort klusjes ze de mensen een dagtaak geeft. Daar heeft niemand iets aan. Dat is niet nuttig. Werk moet nuttig zijn, anders is het bezigheids therapie. En nut betekent wat mij betreft dat de activiteiten van toegevoegde waarde zijn voor iemand anders die je ervoor wilt betalen. Als je activiteit alleen toegevoegde waarde heeft voor jezelf of niemand wil je ervoor betalen dan is het geen werk maar een

hobby. Niks mis mee, gewoon lekker blijven doen, maar het is geen werk. Het kan het misschien wel worden als je je best blijft doen.

Cru gesteld kan je zeggen dat iedere organisatie en bedrijf, gegeven een bepaalde output, moet streven naar zo min mogelijk werkgelegenheid. Iedere werkgever heeft de dure plicht om zo weinig mensen als mogelijk een baan te geven. Indien zij dat niet doen stelen ze van de maatschappij. Door onnodig veel mensen in dienst te hebben ontzegt die organisatie de maatschappij de vruchten van de productieve krachten die ze gevangen houdt.

Dat is niet goed. Dus zo min mogelijk mensen graag. Dat is wel goed. Voor de maatschappij maar natuurlijk ook voor de winstgevendheid van die organisatie. In een notendop is dit het mechanisme achter het door Adam Smith gesignaleerde fenomeen dat het behartigen van je eigenbelang prima samenvalt met het publieke belang. Veel mensen snappen hier helaas niets van. Die zien alleen maar de aandeelhouder die ongebreideld een zo hoog mogelijk rendement nastreeft. Niet dat dit ook impliceert dat er op die manier zo min mogelijk productiemiddelen aan het maatschappelijk verkeer worden onttrokken. Dat een hoog rendement op aandelen bovendien ook nog eens nodig is voor het betaalbaar houden van de pensioenen is iets dat ze hierbij eveneens liever vergeten. Daar hebben we al weer zo'n rariteit. Wel hoge en vroege pensioenen willen maar niet willen inzien of accepteren dat daarvoor een goed rendement op aandelen onmisbaar is.

Ontslaan dus, die mensen die binnen een bedrijf niet meer nuttig kunnen worden ingezet. Zij kunnen beter aan de slag in sectoren waar wel iets nuttigs te doen valt. En bovendien ontstaan door het vrijspelen van productieve krachten vanzelf nieuwe soorten werk. Niet helemaal vanzelf natuurlijk. Het is vooral het gevolg van menselijk vernuft en innovatievermogen dat tot wasdom komt wanneer het voor eigen rekening en risico kan werken. Zo zijn er nu talloze producten en diensten die we vroeger niet hadden met bijbehorend banen en beroepen. Dat is economische groei.

Dat is het mechanisme dat Schumpeter 'Creative Destruction' noemde. Niet iedereen ervaart de zegeningen van dit systeem op dezelfde wijze. Ik snap heel goed dat de postbode die zijn baan verliest niet staat te juichen bij de gedachte dat hij elders meer toegevoegde waarde heeft. Creative Destruction garandeert geen leven zonder pijn en persoonlijke frustratie.

Maar dat doen maatschappijen waar dit mechanisme wordt uitgeschakeld al helemaal niet. Dat soort landen heeft doorgaans een negatief migratiesaldo en ze zouden ontvolken als de bevolking niet met harde hand binnen de landsgrenzen wordt gehouden. Nog zo'n rare gewoonte, sociale heilstaten ontwerpen waar niemand wil wonen.

Laat iedere organisatie streven naar zo min mogelijk werk. Dat is de beste garantie voor economische groei en dat iedereen iets zinnigs te doen heeft.

Deze column werd ingezonden door **Ewoud Jansen**.

www.managementsite.nl